

КРЕАТИВНІСТЬ ТА ІНТЕЛЕКТ ЯК ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ

Сьогодні, в умовах бурхливих глобалістичних соціально-економічних та політичних змін в житті суспільства, не підлягає сумніву уявлення про те, що однією із найважливіших цінностей для людини є здоров'я. Успішно йти шляхом формування й збереження здоров'я можна лише за усвідомленої та цілеспрямованої діяльності, що найкращим чином може здійснюватися при використанні психологічних закономірностей. Тобто бажаючи бути здоровою людиною, перш за все, повинна усвідомити психологічні критерії здоров'я. А головною метою психології здоров'я повинно стати вдосконалення особистості й формування здатності до творчості.

В дослідженнях, присвячених питанням психічного здоров'я людини, підкреслюється, що найважливішими його критеріями є гармонійність і рівновага з внутрішнім і зовнішнім світом. Водночас слід поставити питання, а як впливають на стан психічного здоров'я інтелект і креативність.

Креативність трактується як здатність віднайти підхід, здійснити щось нове у вирішенні певної проблеми. У психологічних дослідженнях особистостей, які володіють високим творчим потенціалом встановлено суперечність між інтелектом та інтуїцією, психічним здоров'ям і психічним захворюванням.

Мається на увазі те, що активна особа, яка має високий рівень інтелекту може раціонально й успішно вирішувати конкретні питання, але досить часто вона діє на основі інтуїції. Такі люди позитивно оцінюють ірраціональність у своїй діяльності. Цікаво, що при досягненні певного рівня інтелекту зменшується корелятивний зв'язок з креативністю. А це означає, що особа, яка має високий інтелектуальний рівень може і не відрізнятись значним ступенем креативності.

Ускладнення умов діяльності людини, поява екстремальних ситуацій (наприклад, у спортсменів на спортивних змаганнях) вимагає застосування нестандартних рішень у найкоротший відрізок часу. В таких умовах успішне вирішення виникаючих проблем значною мірою залежатиме від інтелектуальних здібностей спортсмена і, ймовірно, меншою мірою від його творчого потенціалу. Тобто, в наведеному прикладі більш важливими слід вважати інтелектуальні здібності спортсмена.

Але в умовах відсутності стресогенних чинників (наприклад, на тренуваннях) для спортсмена важливим є здатність до створення чогось нового, що забезпечить зростання його спортивної майстерності. Інакше кажучи, в цих умовах більш значущим стає креативність, творчий підхід до вдосконалення його технічної та фізичної підготовки.

В рамках обговорення питання про значення згаданих здібностей для збереження психічного здоров'я та формування особистості, можна

відзначити, що стан психічного здоров'я не є застиглим і незмінним – його рівень повсякчас змінюється. Його рівновага має бути динамічною, змінюватись залежно від обставин.

У зв'язку з цим становиться зрозумілим, що для збереження психічного здоров'я у спокійні періоди діяльності людини більш значущими будуть креативні якості особистості, а в стресогенних, особливих або складних умовах діяльності – інтелектуальні.

При цьому, якщо враховувати той факт, що спортивна діяльність містить в собі як спокійні, так і надто напружені умови діяльності, то можна констатувати, що як креативні, так й інтелектуальні здібності виступають чинниками, що впливають на рівень психічного здоров'я.

Зазначене вище у ракурсі проблеми формування творчої особистості, слід розуміти як позитивне явище, при цьому мається на увазі наступне:

- інтелектуальні та креативні здібності особи є передумовою осмислення і пізнання критеріїв особистого психічного здоров'я;
- наявність їх високого рівня обумовлюють усвідомлення значущості й умов збереження психічного здоров'я;
- творча особистість має потенційно високий рівень психічного здоров'я.

Таким чином, приходимо висновку про те, що справжній педагог може і повинен постійно звертати увагу в процесі формування творчої особистості студента на його психічне здоров'я. Адже воно має конститутивне впливове значення для розвитку креативності і особливо для розвитку інтелектуального потенціалу студента.